Ára 1 dinár.

Matica Srpska
tp—A. NOVISAD

BÉKEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam | Szubotica, PÉNTEK 1922. december 15. | 339. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 90 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-ulica 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-ulica 1 (Leibach-palota)

Békekonferencia

Hágában összeültek a világ pacifistái, hogy tanácskozzanak a világbékéről. Szociáldemokraták, szocialisták, szociálforradalmárok, menszevikik és bolsevisták jöttek össze, valamennyi egész és tört internacionálé képviseletében s közéjük tévedt a polgári rend egy-két bátrabb képviselője is. A békekonferencia jól kezdődött — a delegátusok az első nap összevesztek. Először is a munkásrend képviselői nekiestek a polgári pacifistáknak s beléjük fojtották a szót. Aztán nekiestek egymásnak s ahelyett, hogy összetett tudással és akarattal kutatták volna a béke utjait, egymást vádolták azokkal a büntényekkel és büntényekkel fölérő mulasztásokkal, amiket meggyőződésük szerint elkövettek a béke ellen.

Álmodozhatunk békéről, fölleregethetjük az illuziók felhőkárpitjai közé a reménykedések sárkányát, a hüvös szemlélődés legelső pillanatában arra kell gondolnunk: milyen messze vagyunk a béke boldogságától, ha a békekonferencia tagjai, a béke uralmának követei azzal kezdik tanácskozásaikat, hogy összevesznek egymással.

Már ez a jelenség is kisértetiesen sokat mond. Elég erre gondolnunk, hogy egy kézlegyintés lemondásába semmisüljön meg minden bizsergő akarat. Itt megállhatunk az okok keresésében, mert azokat a távolságokat, melyeket ez a jelenség tár föl a mese mértföldet lépő csizmájával is csak évszázadok alatt teheti meg az emberiség. Pedig — pedig hasztalan takarjuk el szemünket, látnunk kell mást is. Látnunk kell azt a rendezetlen harcot, mely csatasor nélkül állítja egymással szembe a világ két felét. Senki sem tudja hol áll, ki a barátja, hol az ellensége, csak lövöldöz a süket éjszakában és kaszabolja azt, aki kardja élére kerül. Mint a tüzkeresztségen át nem esett csapatok, olyan fejvesztetten harcol a világ népe.

Nem lehet addig békéről beszelni sem, amig az emberiség két egységes frontja nem alakul ki Nemzetközi megállapodások tiltják el az irregularis harcmód alkalmazását. A fegyverek küzdelmét ha nem is enyhiti, de legalább segiteni igyekszik a humanizmus, de a társadalmi küzdelemnek nincsenek genfi egyezményei. Itt guerilla harcokban gyilkolják egymást, farkas vermeket ásnak egymás ellen, dum-dum lövegekkel lőnek s a békés lakosság millióit fojtogatják. Zilált harcokat vivnak itt, egymásba keveredett csoportok, összeakaszkodott testek — barátok, ellenségek? — viaskodnak egymással, anélkül, hogy tudnák a küzdők, mi a harcuk célja s melyik oldalon kell harcolniok.

Amig a polgári rend tagjai egymás elleni harcra készülődnek s a negyedik rend tagjai egymás ellen szegzik gyülöletük fegyvereit, addig még hátra van a társadalmak végső harca. S a végső harc előtt még beszélni sem lehet a végső békéről. Mert amig nem tisztázott az, hogy kik a hadviselők, addig azt sem lehet tisztázni hogy kik köthetnek békét. A khaotikus öldöklés állapotában él ma az emberiség, a *bellum omnium contra omnes* diluvialis állapotában csak annyi változás esett, hogy megnőttek a szenvedő tömegek és elfinomultak — nem az erkölcsi érzések, hanem a fegyverek.

Amilyen céltalanok és meddők voltak a középkori hitviták, éppen olyan meddők és céltalanok ma a békekonferenciák. A hágai békekonferencia jelenségei élesen világitanak rá erre a vigasztalan megállapitásra.

Pasics végleg visszaadta megbizatását a kormány megalakitására

A radikálisok választási kormányt akarnak — A Ház elnöke kihallgatáson jelent meg a királynál — Hirek Pribicsevics és Davidovics miniszterelnökségéről

Beogradból jelentik: Csütörtökön délelőtt a radikális klub ülést tartott, *Pasics* elnöklete alatt, *Pasics* hosszabb beszédben kifejtette pártjával előtt azokat a nehézségeket, amelyekbe a koalíciós kabinet megalakitásánál ütközött. Szerinte a koalíciós kabinet a demokratapárt magatartása miatt hiusult meg. Megállapitotta, hogy a demokratapárt valójában két részre szakadt és a két csoport közül Davidovics csoportja napról-napra erősödik, Pribicsevicsé pedig naponként gyöngül.

A második fő ok Pasics szerint az, hogy a demokraták valóságos rágalomhadjáratot inditottak a radikálisok ellen. A rágalmak abban állanak, — mondja Pasics — hogy a radikálispártnak nincsen más szándéka, minthogy a demokratapártot teljesen megsemmisitse és a választásokat, mint a legerősebb párt egyedül vezesse. Pasics ezeket a rágalmakat erélyesen visszautasitotta.

Pasics beszéde után a klub elhatározta, hogy Pasicsnak teljesen szabad kezet ad a további válságtárgyalásokra.

Pasics erre bejelentette, hogy még a csütörtöki nap folyamán véglegesen visszaadta megbizatását a királynak.

A pártülésről hivatalos kommünikét adtak ki.

Az ülés után déli 12 órakor *Pasics* azonnal a királyi udvarba ment és kihallgatáson jelent meg a király előtt. Közölte a királylyal a radikálispárt határozatát és *visszaadta harmadszori megbizatását a királynak.*

Pasics lemondásának hatása

Csütörtökön délután a parlamenti klubokban élénken kommentálták a Pasics végleges visszalépése után előállott helyzetet és mindenféle kombinációkba bocsájtkoztak a helyzet további fejleményeiről.

Lukinics Ede házelnök az esti órákban kihallgatáson jelent meg a királynál és a beavatottak azt beszélték, hogy *Lukinics* azt fogja ajánlani a királynak, hogy a demokratapárt legutóbbi teljes ülésén elfogadott programm alapján adjon megbizást a válság megoldására. Ez a programm tudvalevőleg a tisztviselő és rokkanttörvények gyors parlamenti elintézését követeli és a választások kiirását csak a parlament programmjának lebonyolitása utánra kontempiálja. Eme verzió szerint Lukinics *elsősorban Pribicsevics, másodsorban Davidovics Ljuba meghivását ajánlja a királynak.*

Politikai körökben azonban nem tartják nagyon valószinűnek, hogy már is ez a két politikus kapna megbizást a kabinet megalakitására. Kettőjük közül mégis Davidovicsnak adnak nagyobb esélyt, mint Pribicsevicsnek. Arról is beszélnek megint, hogy végső esetben, ha másnak nem sikerülne kormányt alakitania, a király választása esetleg *Protics* Sztojánra is esheine.

Radikális vélemény

Más oldalról, különösen radikális körökből olyan hirek érkeznek, hogy

komoly esélye a kabinet megalakitására mégis egyedül Pasicsnak van, és pedig a radikális klub mai kommünikéjében kifejtett programm, a parlament azonnali felosztása és az uj választások kiirása — alapján.

A radikálisok meg vannak arról is győződve, hogy a király a választások vezetésével mást, mint a legerősebb párt vezérét, meg sem bizhat. Az ellenzék ugyan ezzel szemben rámutat arra, hogy éppen nem ellenkezve a parlamenti szokásokkal, ha jelenleg kisebbségi párt kapna választási kormányra megbizást, de ezekre az érvelésekre a radikálisok még sajtójukban sem válaszolnak.

A beogradi radikális sajtó egyhangban erős támadásokban részesiti Pribicsevicset, aki pedig eddig grate persona volt a radikálisok előtt. Minthogy azonban a döntő pillanatban nem engedte a demokratapárt szakadását keresztülvinni, most személyében támadják és azzal vádolják, hogy görcsösen ragaszkodik a miniszteri székhez. Az egyik lap szerint ezért még nagyobb áldozatokra is hajlandó, mint hogy Davidoviccsal kibéküljön. Még Pasics lapja, a Tribuna is erősen támadja Pribicsevicset.

Vezércikkében kifejti a *Tribuna*, hogy mindaddig, amig *Pribicsevics* hiveivel együtt ki nem lép a demokratapártból, a radikálisok számára lehetetlen ezzel a csoporttal mindeni együttműködés.

A helyzet kulcsa Pasics visszalépése után *most a korona kezében van.* Nincsen kizárva, hogy a korona, látva a pártok tülekedését, végre mégis elhatározza magát a parlament felosztására és az uj parlamentre bizza a sürgős törvények letárgyalását is.

A földmivespárt nem tárgyal Pasicsccsal

Beogradból jelentik: A földmivespárt, amely számra nézve a klerikálisok után a legnagyobb ellenzéki csoportja a parlamentnek, a kibontakozási tárgyalásoknak ma komolyan számbaveendő parlamenti egysége. *Pasics* tárgyalásai folyamán egy izben már meg is hivta megbeszélésre Franyics Antét, a klub alelnökét. *Lázics* Voja, a klub elnöke azonban uiságirók előtt kijelentette, hogy a földmivespárt Pasicccsal egyáltalában nem fog tárgyalásokba bocsájtkozni, mindaddig, amig a kormány vissza nem vonja szeptemberi sérelmes rendeletét a dalmát agrárviszonyok rendezéséről. Jellemző, hogy a földmivespárt még egy Protics kormányba sem volna hajlandó belépni.

Cicvarics Pribicsevicsék ellen

A legjobb volt szerb publicista, a ki sokáig Pribicsevics legerősebb támasza volt a sajtóban, már hosszu idő óta Pribicsevics ellen fordult és Davidovics megegyezéses politikáját támogatja lapjában, a Beogradski Dnevnikben. Legutóbb is egy vezércikkében megtámadja azokat a demokrata miniszereket, akik *Pasics* kormányának tagjai voltak és azt állitja róluk, hogy még a radikális miniszereknél is alázatosabban szolgálták ki Pasicsot, csak azért, hogy ismét miniszterek lehessenek. Most, hogy Pasics kormányalakitási kisérlete nem sikerült, kijelenti Cicvarics, hogy ilyen helyzetben minden tisztességszerető ember öngyilkos lenne a demokrata miniszterek helyében. Minthogy azonban ez tőlük nem várható, annyit mégis elvár Kumanuditól, Timotijevicstól és Pribicsevicstól, hogy a közéleitől visszavonuljanak és a legközelebbi választásokon ne lépjenek fel.

Folyamrendőrség a Dunán

A nemzetközi Duna-egyezmény részletei

A hajóforgalmat a Dunán már az uj Duna-egyezmény szerint bonyolitják le. Az uj Duna aktát Belgium, Franciaország, Anglia, Olaszország, Románia, az S. H. S. királyság és Csehszlovákia delegátusai szerkesztették Magyarország, Ausztria, Németország és Bulgária delegátusainak jelenlétében. Az uj Duna-akta *a hajózás szabadságának alapjait lekteti le*, szabályozza a különböző állam polgárainak és teherszállitmányainak egyenjogusságát és a legtöbb kedvezményre való jogát és intézkedik a nemzetközi hálózatban közlekedő hajók zászlóviselési jogáról.

Adminisztrativ tekintetben ez a nemzetközi Duna-hálózat két nemzetközi bizottság alá van rendelve. Az *Európai Duna-bizottság* a Fekete tenger és Braila felett, a *Nemzetközi Duna-bizottság* pedig a Braila és Ulm közötti szakasz felett rendelkezik. Az Európai Duna-bizottság már a háboru előtt is fennállott és most is a régi szabályok szerint müködik. A békeszerződés által megalakitott Nemzetközi Duna-bizottság azonban fel van ruházva felügyeleti és ellenőrzési jogokkal, különösen a hajózás szabadságának és a zászlók szabad használatának gyakorlása tekintetében. Ez a bizottság dönt az egyes dunamenti államok javaslatait illetőleg. Sürgősebb munkálatokat az egyes államok a bizottság engedélye nélkül is elvégezhetnek, azonban erről utólag referálniok kell a bizottságnak és ki kell kérniök utólagos jóváhagyását. A Duna-bizottság költségeit és épitkezési munkálatait az összes dunamenti államok fedezik. A Duna-bizottság elvben a jogegyenlőség alapján áll. A dunai hajózás szabad. *De Németország, Magyarország, Ausztria és Bulgária nem rendelkezhetnek önállóan kikötőik felett*, hanem egyelőre minden tekintetben a bizottság alá vannak rendelve.

A Duna-bizottság most azon dolgozik, hogy *folyami rendőrséget* szervezzen, ennek a folyami rendőrségnek az lesz a feladata, hogy a hajózás szabadságát megvédje az egyes partmenti hatóságok tulkapásaival szemben. A folyamrendőrség nemzetközi alapon lesz megszervezve és fentartási költségeit az összes érdekelt államok egyenlő összegekben fogják fedezni. Az uj Duna-akta öt évig lesz érvényben. A Nemzetközi Duna-bizottság tervezete értelmében öt éven belül nem lehet megváltoztatni. Az érdekelt államok csak az öt év elteltével nyilatkozhatnak arról, vajjon meg akarják-e változtatni, vagy pedig továbbra is e szerint akarják-e a hajózást a Dunán lebonyolitani.

A magyar miniszterelnök zárt ülésben mutatta be a hamis nyugtákat

Az Ulain-ügy hullámai — A Rassay-párt Ulain lemondását követeli

Budapestről jelentik: A magyar politikai körök érdeklődésének középpontjában még mindig a Rassey—Ulain-ügy áll. A szerdai nemzetgyülésen elhangzott vádakkal kapcsolatban *Ulain* Ferenc nyilatkozik a *Pesti Hirlap* csütörtöki számában és kijelenti, hogy *Rassay* a szerdai ülésen azt állitotta róla, hogy *letördelte az egyetem falairól a keresztet*, továbbá annak ellenére, hogy a Tisza-per hadbirósági tárgyalásán egy általa fölhasznált okiratról megállapitották, hogy hamisitvány, mégsem átallott vádaskodni a tudva hamis okirat alapján, ami által egy embert el akart veszíteni. Hogy alkalmat adjon Rassaynak a bizonyitásra, őt *rágalmazónak* nevezi.

Ugyanigy nyilatkozik *Eckhard* Tibor is *Nagy* Ernő vádjaira vonatkozólag és fölszólitja, hogy ne bujjon a mentelmi jog védelme mögé, hanem a parlamenten kivül ismételje meg kijelentéseit.

Az egységes pártban általában nagyon hibáztatják Ulain magatartását. Az a vélemény, hogy az affér politikai szempontból is káros, mert késlelteti az indemnitás tárgyalását.

A *Rassay-párt* véleménye szerint *Ulain olyan sulyos erkölcsi vereséget szenvedett, amit a pártból való kilépéssel nem lehet elintézni. Követelik az akták szerzőinek megnevezését közérdekből.*

A nemzetgyülés csütörtöki ülését nagy érdeklődéssel várták, mert *Bethlen* miniszterelnök az egységes pártban kijelentette, hogy *csütörtökön zárt ülést fog kérni, amelyen bemutatja a hamis cseh nyugtákat.* Bethlen azon reményének adott kifejezést, hogy a zárt ülés után az ügy végleg lekerül a napirendről.

A nemzetgyülés csütörtöki ülésének napirendjén a biztositó intézetek állami ellenőrzésének törvényjavaslata szerepelt, amelyet általánosságban elfogadtak. Ezután az elnök bejelenti, hogy *Bethlen miniszterelnök zárt ülésen akarja a Rassay-ügyben megindított vizsgálat aktáit előterjeszteni.*

Farkas István szociáldemokrata kifogásolja a zárt ülés elrendelését és követeli, hogy *nyilt ülésen tárgyalják az ügyet*, nehogy az legyen a látszat, mintha a kormánynak takargatni valója volna. *Rassay* Károly hozzájárul *Farkas* inditványához, de nem kifogásolja a zárt ülést sem.

— Nem tudom — mondja *Rassay* — meggondolta-e a miniszterelnök ur kijelentéseinek sulyát. Mindenesetre leszögezem a következtetést: a zárt ülés elrendeltetvén, ott aktákat fognak előterjeszteni, amelyeknek nyomán valamilyen véleménynek kell kialakulni a kérdés személyi s politikai részére vonatkozólag. A zárt üléshez hozzájárulok és felkérem a miniszterelnök urat, hogy *maga terjessze a Ház elé a rezümé, ami a tárgyalásból ki fo mélem, nem kénysze elnök ur arra, ho kénytelen az előterjes*

Bethlen miniszter válaszolt Rassayna kezőket mondotta:

— A képviselő van. *Eszem ágában kat előhozni* és ezé ur kérését tárgytal

Ezután elrendelté amely déli 1 óráig

Nem kapja me az állami adór

Ebből is a tisztviselől

Szubotica város és már hónapok óta fol lem, a város által b adók után járó rész körül. Az állami adól nak törvény által biz zaléka 3,200.000 kor elmult évben és bár már semmi nem ak a városi tanács ne mánytól megkapni a szeget.

A városi tanács ta szor interveniáltak mélyesen is Beogr minden próbálkozás lónak bizonyult, bár ságí város részére n totta a pénzügyi kor dés után járó részes még igéretet kapot hogy az ügy végle előlegként fogják fol milliót, a legujabb f rint azonban *már e remény arra, hogy összeget hamarosan* pénzügyminisztérium genkednek annak a hogy előleget adja erre a követelésre.

Ennek következt *tisztviselők tervezett havi fizetése egy* Ugyanis ebből az ö a városi tisztviselők fedezni és amint ism tanács már elhatároz viselőknek megadja hónapra szóló fizeté

Médiumok vizsgája

Berlin, december 11.

Többször megemlékeztünk már arról az okkultista járványról, amely a háborut viselt nemzeteket a békekötés után, de már a háboru alatt is elárasztotta. Különösen Német- és Franciaországban a nagyobb városoknak minden egyes kerületében volt nehány ház, ahol meghatározott estéken szeánszokat tartottak, szellemeket idéztek s rengeteg olyan ember akadt, aki azt állitotta magáról, hogy alkalmas médium a szellemekkel való érintkezésre. Ezekből a társas mulatságokból itt-ott bünügyek váltak, amelyek foglalkoztatták a rendőrséget, végül pedig oly feltünően elszaporodtak, hogy a komolyabb tudományos körök érdeklődését is felkeltették. A német orvosok most alapos természettudományos vizsgálat alá vetették azokat az embereket, akik azt állitották magukról, hogy szellemi erők birtokában vannak. Berlinben hármas orvosi bizottság alakult, amely dr. Moll Albertből, az ismert idegorvosból és kutatóból, dr. Baerwaldból és dr. Dessoir tanárból állott. Ez a bizottság a minap számolt be Berlinben nagyszámu orvosokból, természettudósokból, de laikusokból álló közönség előtt is a vizsgálatok eredményéről.

Dr. Moll egyszerü, objektiv formában sorolta fel mindazokat az eseteket, amelyeket megvizsgáltak. Hihetetlen mennyiségü adat, rengeteg médium került a kezük alá. Mindenkit, aki azzal jelentkezett náluk, hogy »okkult tulajdonságok« birtokában van, pontosan megvizsgáltak ez állitólagos képességeire vonatkozóan. Mindenkit a legnagyobb jóindulattal fogadtak és tetszésére bizták, hogy a neki legkedvezőbb körülmények között mutathassa be képességeit. Ha csődöt mondott a médium, vagy pedig a hipnotizőr hatástalannak látszott valamelyik napon, akkor más vizsgálati terminust állapitottak meg. Csak azokhoz a feltételekhez ragaszkodtak a vizsgálók, amelyek biztositották a tudományos vizsgálat objektivitását. Hogy milyen pontosan jártak el a kérdések és feleletek rögzitésénél, bizonyitja az is, hogy a vizsgálatoknál két gyorsirót alkalmaztak. Valóságos hegyeit a leveleknek, naplóknak és följegyzéseknek bányászták át a vizsgálók, — egy hölgy még annak az asztalnak a fedőlapját is beküldte, amelyen, szerinte, sikeresen lehet asztalkopogtatást végezni. Mindezek a vizsgálatok negativ eredménnyel végződtek. Ami az álmokat illeti például, nem akadt egyetlenegy olyan feljegyzés sem, amely előre papirosba vetett volna teljesedésbe ment álmot: a feljegyzések mindig a teljesedés után történtek. Valósággal mulatságos volt hallgatni a vizsgáló tudósok pontos kérdéseit és rögtön rájuk a médiumok válaszait: utóbbiak kivétel nélkül mindig határozatlanok voltak és a távolbalátás teljes csődjét bizonyitják. A legtöbb távolbalátó egyszerüen szabadjára eresztí képzeletét, ha például le kell irnia egy embert, egy szobát, egy lakást. Jellemző a médiumokra, hogy adataikat állandóan változtatják. Ha, például, azt állitották, hogy valamely lakás hat szobából áll, nem sokkal később öt szobáról beszéltek. S annál lesujtóbb volt, ha kiderült, hogy a szóbanforgó helyiség mindössze egyszoba-konyhás lakás. Teljesen pontos adatot egy médium sem szolgáltatott. Ilyen határozott válasz például, hogy: »a szóbanforgó embernek a bal kezén négy ujja van«, egyetlen médiumnak a szájából sem került elő. A médiumok válasza többnyire kétségben hagyja a kérdezőt. Szó sem lehet arról, hogy médiumokat használjanak fel titokzatos bünügyek kideritésére. Médiumok számtalanszor mondották, hogy valamely elveszett értéktárgy egy bizonyos helyen van; a károsult azonban hasztalan örült, az elveszett tárgyat sohasem találták meg a mondott helyen. Ha elindultak a médiumok bemondásai alapján, az átkutatandó butordarab sohasem állott például baloldalt, mint ahogy a médium »távolbalátta«, hanem jobboldalt. Nem találtak tükrösszekrényt, hanem csak egyszerü fiókos szekrényt, amelynek aazonban nem volt középső fiókja, mert négy fiókja volt. Ha az állitólagons tolvajnőt kövérnek és szőkének irta le a médium, akkor ilyen személyt egyáltalán nem találtak a szőbanforgó házban, mert ha a keresett nő kövér volt, akkor fekete volt, ha pedig szőke vány volt, szóval a gokat sohasem lehet

Teljesen csődöt m mok szerepeltetése kapcsolatban. Sohas mondani, mi a baj bernek. A legtöbb o tólagos megtekintés már többé-kevésbbé get. A médiumokná sem lehet. A fárasz lást azzal végezte valamennyi médium hogy egyetlen kisérl tatott a tudomány nálható eredményt. megbukott az előad rint, nehány jelen azonban az okkultiz hajlandó ezt a lesujtó nélkül elfogadni. Vita ben némelyek ellen rom ideggyógyászn mint harmine eszte az okkultizmus kinö nem rendelkeznek a tással. Azt is ellenül nem áltak rendelkez médiumok«. A vála oly lesujtó volt; ki hogy az összes meg azok közül a médium tek ki, akiket az okk már régóta elismert ezeken kivül még m médiumok — hangz — akkor bocsássák alá.

Éppen ezért a város tanácsa most ujabb megoldást keres arra, hogy a tizenharmadik havi fizetést mégis folyósithassa a városi alkalmazottaknak, miután a tanács is belátja, hogy a tisztviselők helyzetén sürgősen segiteni kell. Az üggyel érdemében a tanács legközelebbi ülésén fog ujból foglalkozni és lehetséges, hogy a kérdést a december 28-án megtartandó közgyülés elé viszik.

Idegesek a franciák

az angol-német különtárgyalások miatt

Olaszország ragaszkodik a magyar-, osztrák- és bolgár jóvátételhez

Párisi jelentés szerint a *Daily Telegraph* megerősiti azt a Havas-jelentést, amely szerint *Olaszország osztrák, magyar és bolgár kártérítést követel. Mussolini* memorendumában hangsulyozza, hogy *szükségesnek tartja a német kártérítésnek 50 milliárd márkára való csökkentését*, ezzel szemben azonban követeli, hogy *az Ausztriát, Magyarországot és Bulgáriát terhelő kártérítés összegében ne történjék módositás*, mert abban Olaszország kedvezményes kulcs alapján részesül.

Londoni jelentés szerint az angol sajtó pártkülönbség nélkül elégtétellel állapitja meg, hogy *a francia sajtó nem rokonszenvez az angol külügyi hivatalnak a német jóvátételi kérdésben elfoglalt álláspontjával. Anglia minden erőszakos rendszabályt, különösen a Ruhr-vidék megszállását ellenzi*, támogatja azonban Franciaország azon szándékát, hogy a német tartozásokat behajtsa.

A »Newyork Herald« washingtoni jelentése szerint az Egyesült Államok kormánya közvetiteni akarja Amerika közreműködését az európai probléma megoldásánál. Amerika szükségesnek tartja közreműködését, miután a jóvátételi kérdés már akuttá vált.

Az angol felsőházban *Birkenhaed* lord beszédében állást foglalt *Bonar Lawnak* a londoni értekezleten tanusitott politikájával, mert igazságtalannak tartja, hogy Anglia megfizesse amerikai tartozásait ugyanakkar, midőn Frnciaországnak és Olaszországnak ezt el akarják engedni.

Eljárás indul meg

a béllyei uradalom igazgatója ellen

Beogradból jelentik: A Novi List értesülése szerint a béllyei uradalom tanácsadó és ellenőrző bizottsága elhatározta, hogy a pénzügyminiszternek javaslatot tesz arra, hogy mondja föl a Krisztán Antal igazgatóval kötött szerződést, mert megállapitást nyert, hogy müködése az államnak károkat okozott. Valószinü, hogy a pénzügyminiszter az erről szóló rendeletet még csütörtökön aláirja. Ezután az egész ügyet *nyilvánosságra fogják hozni* és az államügyészt megbizzák a kártérítési pör, esetleg a büntető eljárás megindításával.

A *Novi List* hire Beogradban nagy föltünést keltett, mert köztudomásu, hogy a béllyei gazdálkodás annyira-amennyire éppen Krisztán hivatalba lépése óta jött rendbe. Tény az, hogy Krisztánnak szerződése a birtok bruttó jövedelméből tekintélyes percenteket élvez, ami nehéz százezrekbe került az államnak. De erről nemcsak Krisztán, hanem elsősorban az a pénzügyminiszter a felelős, aki ezt a szerződést megkötte.

Polgárháboru előtt áll Lengyelország

Forradalmi állapotok Varsóban. — Akcióba léptek a lengyel fascisták — A parasztok a főváros ellen akarnak vonulni

Varsói jelentés szerint a legutóbbi zavargások után látszólagos nyugalom állott be Lengyelországban, azonban ez csak a vihar előtti csendnek látszik. A további zavargások elfojtása a kormány és a munkásság erélyes rendszabályainak köszönhető. Az események következtében a belügyminisztert és a varsói rendőrfőnököt nyugdijazták. A lengyel főváros utcáin *rendőri és katonai őrjáratok megakadályoznak minden csoportosulást.*

A munkásság tiltakozó sztrájkot rendezett a nacionalisták mozgalma ellen. Szerda óta nincs sem világitás, se villamosközlekedés Varsóban, a kávéházak zárva vannak és szerda este óta nem jelennek meg a lapok sem.

A nacionalista pártok felhivásaikban ujabb zavargásokkal fenyegetnek. A jobboldaliak azt hangoztatják kiáltványaikban, hogy *Narutovicz hivei zsidó nemzeti uralmat akarnak a lengyelek nyakába ültetni orosz módszer szerint.*

Haller tábornoknak, a nacionalista ellenzék vezérének proklamációja *a közeledő polgárháboru árnyát veti maga elé.* A lapok egy része is élesen szembeszáll az uj köztársasági elnökkel és uralomrajutását az »idegen faj« győzelmének minősitik.

A lengyel parasztpárt azzal fenyegetőzik, hogy jelleggyverkezve Varsó ellen vonul. A fascisták vezérét, *Haller* tábornokot a diákok lelkesen ünneplik.

Hir szerint *Narutovicz* köztársasági elnök *Pilsudszkit* miniszterelnökké és *Askenasit* külügyminiszterré fogja kinevezni. A kormány mindent megtesz a fenyegető veszedelem elháritására, de hogy az sikerülni fog-e, az nagyon kétséges.

Curzon a lausannei konferencia megszakitásával fenyegeti a törököket

Lausanneből jelentik: A keleti békekonferencia szerdai ülésén a politikai bizottság ujból a *nemzeti kisebbségek kérdésével* foglalkozott és *Curzon* kedden előterjesztett javaslatát a megfelelő albizottságnak adta ki.

Az ülésen ismét éles vita fejlődött lord *Curzon* és *Izmet* pasa között, a melynek folyamán *Curzon a lausannei konferecia megszakitásával fenyegetőzött.* Ebből a fontos kijelentésből arra következtetnek, hogy az angolok és a törökök között nem jött létre még semmiféle közeledés.

Más részről viszont jó jelnek tekintik, hogy amig *Curzon* kedden még kijelentette, hogy a nemzeti kisebbségek védelmének kérdését mindaddig nem utalják az albizottsághoz, mig *Izmet* pasa nem lesz engedékenyebb, addig a konferencia szerdai ülésén mégis albizottságnak adták ki a fontos javaslatot, anélkül, hogy *Izmet* pasa megváltoztatta volna álláspontját. Remélik, hogy az angolok és törökök között mégis sikerülni fog megegyezést létrehozni.

A görög és török kisebbségek pedig nyugtalanságban nagy várják a számüzetésüket kimondó határozatot.

Jugoszlávia képviseli Csehszlovákiát a lausannei konferencián

A kisantant államai között teljes megegyezés jött létre a görög kérdésben

Prágából jelentik: *Benes* külügyminiszter a szenátus külügyi bizottságában több képviselő kérdéseire válaszolt. Különös érdeklődéssel várták Benes válaszát *Horacsek* szenátor kérdéseire, aki azt kérdezte, hogy hogyan volt Csehszlovákia képviselve a lausannei konferencián és melyek azok a kérdések, amelyekben Csehszlovákia szövetségese, Jugoszlávia a konferencián érdekelve volt.

Benes válaszában elmondotta, hogy Csehszlovákia nem is kérte meghivását a lausannei konferenciára, mert az volt a meggyőződése, hogy az ország érdekei e nélkül is képviselve lesznek a konferencián és pedig abban a formában, hogy a két szövetséges ország: Románia és Jugoszlávia közvetlen képviseletet nyertek. Csehszlovákiának ezvel a két országgal azonos kereskedelmi, kiviteli és ipari érdekei vannak a Keleten. Csehszlovákia megegyezett Lausanneban ugy Jugoszláviával és Romániával, mint Franciaországgal és Angliával abban, hogy azonnal értesitést kap, ha érdekei veszélyben forognának. Csehszlovákia fenntartotta magának azt a jogot, hogy részt vehessen a konferencián, ha az szükségessé válna s akkor ugyanazokat a gazdasági feltételeket s jogokat fogja a maga számára követelni, mint amelyet a többi európai államok élveznek Törökországban.

Elmondotta ezután Benes, hogy Párisból azért utazott Lausanneba, hogy tájékozódjék a helyzetről. Ez alkalommal találkozott Nincsicsccsel és Ducával is és velük *a Magyarországhoz való viszony megjavitásáról* és a kölcsönös gazdasági kapcsolatokról tárgyalt. Ugyancsak szóba került a volt Osztrák-Magyar Monarchia háboruelőtti adósságainak felosztása is. A csehszlovák delegátusok ellenezték, hogy Csehszlovákiára Ausztria adósságaibol több mint 40 százalékot rójanak ki, a bizottság mégis 41 százalékot rótt Csehszlovákiára, 36 százalékot Ausztriára, a maradékot a többi utódállamokra. A magyar adósságokból Magyarország 50 százalékot, Csehszlovákia 17 százalékot köteles magára vállalni, a többin Románia és Jugoszlávia osztozkodnak.

A *görög kérdésben* — mondotta végül *Benes* — *megegyezés jött létre Csehszlovákia, Jugoszlávia és Románia között.* Amikor Görögországban katonai forradalom tört ki, az athéni csehszlovák követ a többi államok képviselőivel együtt megtette a megfelelő lépéseket. Egyébként ebben a kérdésben Csehszlovákia rezervált magatartást foglal el.

Magyar mozgósitásról irnak a beogradi lapok

D'Annunzio és a montenegrói alezredes

Beogradból jelentik: Több itteni lap, különösen a Politika és a Tribuna olyan hireket közölnek, hogy Magyarország nagy előkészületeket tesz. A Politika szerint a magyar hadügyminiszter rendelete szerint minden 18—50 éves férfi ingyenes hadimunkára rendelhető be és ingyenes fuvarállásra is kötelezhető a lakósság. Magyarország az utóbbi időben nagy muníció és fegyvervásárlásokat eszközölt Ausztriában és Németországban, sőt Németországban egész gyárakat vásárolnak, amelyeket Magyarországban ujra felszerelnek és muníciót és fegyvert gyártanak bennük.

A Tribuna szerint még november 22-én D'Annunzió Milánóba kihallgatáson fogadta *Krakevics* Milán volt montenegrói alezredest, aki régi egyenruhájában jelent meg. Ez a találkozás állitólag összefüggésben van a magyar mozgósitási kisérlettel és valószinüleg ujabb előkészületek lesznek olasz részről is a kisantant ellen.

Kisebbségi sajtószervezet alakult

a bukaresti ujságiró-kongresszuson

Bukarestben most tartották meg az országos ujságirókongresszust. A kongresszus ismételten hangsulyozta, hogy a sajtószabadság szempontjából semmi néven nevezendő különbséget nem ismer a román nyelvü és a kisebbségi sajtó között és erélyesen küzd a kisebbségi sajtó teljes jogaiért.

A kongresszuson a román közélet legkiválóbb emberei vettek részt. Amikor a kongresszus kezdetét vette, az egyidejüleg ülésező kamara miniszteri székei padsorai kiürültek. A kamara tagjai átmentek az ujságiró szindikátus palotájába, hogy figyelemmel kisérjék a kongresszus lefolyását. A három napos tanácskozások egyik legfontosabb pontja volt az *»Erdélyi és Bánsági Kisebbségi Ujságiró-szervezet«* kiküldöttjeinek nyilatkozata. A deklaráció kifejtette azokat a nehézségeket, a melyekkel az erdélyi magyar és német nyelvü sajtónak küzdenie kell. Kijelentette, hogy

az erdélyi kisebbségi sajtó nem volt és nem lesz renegát saját kulturája és népe iránt

és teljes erejével küzd a kisebbségek érvényesüléséért.

A nyilatkozat ugyanazzal az őszinteséggel, amellyel ezeket a tényeket leszögezte, kijelentette azt is, hogy a kisebbségi sajtó bizik a román szellemi élet vezetőinek lelki kulturájában és méltányosságában, amellyel a kisebbségi kérdést kezelik. Eddig is megállapithatta azt, hogy az utódállamok közül Szerbiát és Csehországot megelőzve, *Románia mutatja a legnagyobb kulturája megértést a kisebbségi probléma iránt.* E nyilt deklaráció mélységes benyomást keltett.

A bukaresti lapok egyhangulag hangsulyozták a nyilatkozat rendkivüli jelentőségét. Különösen Mille Constantinnak, a legtekintélyesebb román publicistának a Lupta legutóbbi számában megjelent vezércikke keltett nagy feltünést. A cikk azt feltegette, hogy az eddigi kormányok hibás alapon kezelték a kisebbségeket. Nemcsak elvben kell megadni az egyenlő jogokat, hanem gyakorlatban is.

Leszakad a villamosvezeték

A szuboticai utcák veszedelme

Hónapokkal ezelőtt szóvá tettük már, hogy a szuboticai villamosvasut utcai felsővezetéke annyira elhanyagolt, rossz állapotban van, hogy minden pillanatban a vezeték leszakadással fenyeget. A felsővezetéket már régen nem javitották meg és egyes helyeken az annyira meglazult, hogy állandóan tartani kellett leszakadásától, ami pedig legnagyobb veszedelmet jelentene az utcán járókra.

A figyelmeztetésnek azonban nem volt semmi eredménye. De hogy az aggodalmak mennyire jogosak voltak, a legjobban bizonyitja az, hogy szerdán két helyen is leszakadt a villamosvasut felsővezetéke. A Jellasiceva- és Alexandrova-utcában leszakadt és csak a véletlenen mult, hogy a leszakadás pillanatában nem tartózkodott a vezeték alatt senki és igy nem történt sulyosabb szerencsétlenség.

A villamostársulat csütörtökre már megjavitotta a leszakadt vezetéket és igy a forgalmi zavarok megszüntek, azonban az ügy ezzel semmiesetre se tekinthető elintézettnek, miután a könnyen végzetessé válható vizsgálatot idit, hogy kit terhel érte a felelősség. Ha a villamosvasut igazgatósága még az intő példa után sem fogja az utcai felsővezetéket az egész város területén sürgősen megjavittatni, ugy a szükséges javitásokat maga a város fogja eszközölni a villamostársaság terhére.

A villanytelep álláspontja szerint a vezeték leszakadását csavarlazulás okozta és ez a legnagyobb óvatosság mellett is előfordulhat. Értesülésünk szerint a villamosvasut igazgatósága felül fogja vizsgálni a vezetéket az egész vonalon, hogy megállapitsa, hol van szükség a vezeték megerősitésére.

EGYÉNI AKCIÓ

Voltam az Ifjusági Sakkörben

Amit az arabok kezdeményeztek kétezer évvel ezelőtt kontárul, azt Szuboticán müvészetté tökéletesitették a fanatikus sakkfiuk. Aggoktól lefelé, nők, gyermekek, serdülő csecsemők üzik ma már passzióval a sakkozás gyönyörüségeit és viaskodnak órákhosszat a tábla mellett. A sakk, akár a hócipő, vagy a bőrkabát, határozottan divatba jött. Jólnevelt hajlásnyok sakkórákat vesznek, a házibálok, zsurok kezdenek kimenni a divatból és egy-egy nagyhaju, jól mattoló fiatalember után vafósággal buknak a tapasztalatlan gimnazistalányok.

A rohamos léptekkel fejlődő sakkéletről a napokban személyesen volt alkalmam meggyőződni. Komolykép gimnazistafiuk alapitották titokban az *Ifjusági Sakkegyletet*, palánta sakkapostolok, — akik, akár hajdan az ige első hirdetői — szembeszálltak száz veszéllyel, a szülői konoksággal és az iskolai szigorral, hogy áldozhassanak a nagyszerü Mammonnak, a sakknak. A legfiatalabb sakklub hóbuckás, eldugott kis utcácskában, — mint Kropotkin emlékiratában is olvasható, hogy a bősz cárizmus ideiében titkos helyeken gyültek egybe az anarchisták — huzódik meg egy magányos házacskában. Ebbe az exkluziv társaságba csak három megbizható tag jótállása mellett lehet bejutni.

Alagutszerü folyosókon, zord konyhán, előszobán keresztül, hármas kopogtatás után bejutottunk a »körbe«. Sakktáblákkal megrakott hosszu asztalok mellett már ott ültek a tisztikar, a sovány, szigoru szemü elnök, a mosolygós képü pénztáros, a szimpatikus, dijbirkózó formáju jegyző és a szőke, álmodozó ellenőr.

Szabályszerü leigazolatás után helyet foglalhattam.

Az elnök csevegett a sakk jövőjéről, multjáról és jelenéről, de senki sem figyelt oda. Idegesen csapkodni kezdtek a sakkfigurákkal. A nyolcadik osztály két rivális házipoétája egymással kerül szembe. A hangulat köröttük forró és izzó, bár mindketten közönyt erőszakolnak arcukra. Játék közben ijesztgetik egymást:

— Add fel Sanyi, most már véged van! — kiált rá vérfagyasztóan a konkurrens és távozó mozdulatokat csinál.

Viszont Sanyika könnyed pózzal igy szól:

— No öregem, hány lépésre akarod bekapni a mattot? Az alsóbb osztálybeli ifju sakkcsirák szent alázattal gibicelnek a mesterek háta mögött.

— Lépjen bizalmi ur a lóval! — kiált leikendezve az egyik sakkcsira a méltóságosan komor algebrai szaktekintélynek, aki a tulsó sarokban mérkőzik a szimpatikus dijbirkózóval.

— Maga ló — felel nem éppen barátságosan a bizalmi — hát nem látja, hogy itt áll a bástya és megsemmisitő tekintettel némitja el a tapasztalatlant.

Az asztal végén uj tagok játszanak.

— Kohn kettő te csalsz! — szól megbotránkozottan Fischer egy s a boldogtalan Kohnt aznapra eltilják a játéktól. Egy már leütött futót csempészett vissza a táblára.

— Az ilyen apró incidensek előszoktak fordulni kebelünkben — mondta szórakozottan az elméleti játékos elnök és beadta a mattot a bámészkodó ellenőrnek.

Estefelé oldam uzsonna következett, amit a vendéglátó sakkfiu rendezett a klubb tiszteletére.

— Hü, ha most itt volna a fizikatanár, lenne nekünk nemulass! — sóhajtott az algebrai szaktekintély és lenyelt egy nagy habostortát.

Amint beszélik, a fizikatanár legádázabb ellensége a sakkozásnak. Hát kérem kedves tisztikar, hogy nektek ne legyen semmiféle kellemetlenségtek emiatt a cikk miatt, megigérem fiuk, hogy ha a fizikatanár érdeklődni próbál utánatok, letagadok mindent. Biztosan nem fog mérgelődni tirátok, legfeljebb csak én rám. Rám pedig már hiába pikkel. Engem már többet nem buktathat meg. Elég volt egyszer . . .

(T.)

Régi kolozsvári szerb diákok

A Keleti Ujság a szerb koloniáról

A kolozsvári *Keleti Ujság* rendkivül meleghangu cikket ir a Kolozsváron volt diákkolóniáról abból az alakalomból, hogy a diákkolónia egyik régi tagja most ujból Kolozsváron van.

A lap többek közt a következőket irja:

Valamikor élénk szerb diákélet volt Kolozsváron. Természetesen ez még a háboru véróperenciájának partján tul volt, az emlékezetünkben mindjobban elhomályosodó békében. Egy kis szerb diákkolónia fejlődött itt ki, amelynek szlávos jellege érdekes színfoltot kölcsönzött Kolozsvár diák-társadalmának. A sürü vérü, barna képü bunyevác nábob-majoreszkók vidám cimborák voltak és dalos éjszakák vidám pohárcsengése gyakran hajnalodott rá a kedvesen könnyelmü, nagy darab, jó fiukra. Rendesen ős-szigorlóivá váltak a kolozsvári alma maternek és ennek nemcsak oblomovizmusuk, hanem Kolozsvár terméketlen álmodozásokra és tétlen, ópiumszivásokra nagyon alkalmas levegője is részese volt.

A szerb diákokat szerette mindenki, nemcsak azért, mert otthon a Bánság kövér humuszából az acélos buza bőven termette ki a csengő aranyakat, amelyek garmadával gurultak az erdélyi Heidelbergára, hanem azért is, mert tudtak ők is szeretni emberien, minden nemzeti, faji, vagy felekezeti szempont nélkül. Barátainknak tekintettük a szerb diákokat. Az elkülönülés ketté választó völgyei sohasem vágtak szakadékot a kolozsvári magyar diákság és a Lazarevichek, Márichok és Milonavovichok népes csoportja közé.

Az uj határok messze elvetették Kolozsvárról a szerb diákokat is. Nemzeti államaik beteljesülése a megnagyobbodott Jugoszlávia határain belül uj és nagy érvényesülési teret nyujtottak annak a jogásznemzedéknek Jugoszláviában, amely a jogok tudományának alapjait a kolozsvári magyar jogtudósoktól nyerte. Azóta sem igen látjuk őket Kolozsvár nemzetközivé fejlődött forgatagában. Kolozsvár ősi diákéletének legderülsebb darabja elevenedett meg előttünk, mikor most a régi kolónia egyik tagja ismét elénk toppant.

A jóleső visszaemlékezés meleg hangján simogattuk meg a jellegzetes régi arcokat: Lazarevich Péröt, Ady Endre, Bányai Elemér, Kunfi és Reinitz barátját. Lazarevich még a békében minden hónap elsején kétezer koronát kapott hazulról, de soha nem volt egy krajcárja se. Kolozsváron az unatkozó nábob fiu azzal szórakozott és azzal tette magát népszerüvé az utca gyermekei előtt, hogy lakásának emeleti ablakából marékszámra szórta le a fényes huszfülereseket és könnycsordultáig tudott azon nevetni, hogy a gyermekek mint hempereknek a földön az ő bővenszórt fényes nikkel pénzei után. Mikor már nagyon unta magát és nagyon egyedül akart lenni, beült egy kétfogatu gummirádliba s reggeltől-estig bolyongott céltalanul, szomoruan az utcák összevissza medreiben ez a különös szinbádi hajós. Lazarevich Péró ott él most temeskubinyi tuszkulánumában.

A másik kedves figurája a régi kolozsvári szerb diákéletnek, *Lazarevich* Milán, azóta magas diplomáciai karriert futott be és ő kötötte meg Olaszországgal a hajózási és halászati szerződést. Ma a beogradi kereskedelemügyi minisztériumnak egyik osztályfőnöke. Ő volt az a nagy tétovázó, aki Kossutány professzornál tizenháromszor jelentkezett szigorlatra és csak azután ment neki a vizsgának, miután babonás hite tul volt a szerencsétlen számon. Akinek a legnagyobb jövőt jósolták, *Márich* Milos, Apáthi professzor első asszistense, nem ment haza érvényesülést szerezni, hanem az orosz fogságot a szovjet alatt moszkvai egyetemi tanárságal cserélte fel, amit Beogradban is szivesen felajánltak volna a jeles biológus tudósnak.

Elmondja aztán a cikk, hogy a régi bohém-jogász, aki nyilvánvalóan demokratapárti, milyen elismerően nyilatkozott a SHS. királyságbeli magyarok helyzetéről s a magyarok teljes szabadságról. Többek közt azt is elmondta a Kolozsvárra visszatért becskereki fiskális, hogy amikor a jugoszláviai »fascisták« megizenték a sentai magyargyülésnek, hogy meg fogják zavarni, a beogradi kormány méltó válaszul megfenyegette őket, hogy nem riad vissza a fascista mozgalom vérbefojtásától sem.

A SHS. királyság magyarjainak helyzetéről vázolt előadásához a *Keleti Ujság* a következő reflexiókat füzi:

Abban igaza volt a délszláv ismerősünknek, hogy nagyon messze élünk tőlük. Olyen messze, hogy nagyon körülményesnek tartjuk a magyarság Jugoszláviában, nagyon is eldorádói beállitásban vázolt életéről személyesen meggyőződni. Mert az életnek két oldala van, mint a ruhának, amelynek tetszetős lehet a szine, de dideregnet alatta, aki viseli. Különösen a mostani, rideg, téli időben . . .

Férj

aki szeretetből Amerikába szökik felesége elől

A szökések történetében páratlanul áll *Kamarics* György osijeki szabósegéd esete. Már az is különös, hogy a férj folyamodik az elválásnak e romantikus eszközéhez, de a történetet még különösebbé teszi a férj megokolása, aki — legalább is levele szerint — azért ment Amreikába, mert nem tudta már tovább nézni családja nyomoruságát.

Kamarics György, aki a Gundulicseva-utca 10. szám alatt lakott, szabósegéd volt egy osijeki nagyobb üzletben. Mintegy féléve annak, hogy felesége ikrekkel lepte meg. Ekkor Kamarics önállósitotta magát, azonban sokkal kevesebbet keresett, mint segéd korában és már annyira elszegényedett, hogy a felesége fehérnemüjét is kénytelen volt eladni. A nagy nyomor között mintegy két héttel ezelőtt azzal lepte meg feleségét, hogy neki Zagrebba kell utaznia szövetvásárlás végett.

Kamarics el is utazott Zagrebba és azóta sem tért vissza. Felesége összesen csak husz dinárral maradt hátra. Végre levelet kapott az asszony, még pedig Fiuméből. Ebben a levélben tudatja vele a férje, hogy édesanyjához és fivéréhez megy ki Amerikába, ahol jobb és jövedelmezőbb keresethez jut és könnyebben segithet a családján, melynek nyomorát már nem tudta tovább nézni.

Az asszony a levél vétele után ágynak dőlt, állapota veszélyes. A férj ugyanis mit sem emlit arról, hogy visszajön, vagy pedig a feleségét is kihozatja majd Amerikába. Az asszony valószinüleg sombori rokonaihoz fog költözni. Férje ellen semmiképp sem akar válópört inditani.

Nyolc napig szünetet tart a suboticai szinház

A szinházterem átalakitásának idejére Somborban játszik a szintársulat

Megirtuk már, hogy a városi tanács megsemmisitve az első határozatát, *Dinulovics* szinigazgató kérelmének helyet adott és megengedte a városi szinházterem átalakitását. Eredetileg az volt a terv, hogy az átalakitási munkálatokat a királyi udvartól kapott 30.000 dináros szubvencióból fogja fedezni a szinház átalakitását, azonban ujabban felmerült az a terv, hogy *a költségeket maga a város fedezze*, hogy ezáltal is hozzájárujon a szinház támogatásához, másrészt pedig azért, mert a szinházterem a város tulajdonát képezi.

Az átalakitási munkálatokat legközelebb már megkezdik és azok mintegy nyolc napot fognak igénybevenni. Ezalatt ugy a szinpad-kibővités, mint a bejárt áthelyezése és a többi tervbevett átalakitások is elkészülnek és erre az időre az előadások szünetelni fognak. Ezt a rendelkezésre álló nyolc napot a szintársulat arra használja fel, hogy Somborban vendégszerepeljen. Az eredeti tervek szerint — amint ismeretes — a szintársulat hetenkint két előadást akart rendezni Somborban is, ez a terv azonban ezideig nem volt keresztülvihető. *Dinulovics* szinigazgató szombaton Somborba utazik a nyolc napra tervezett vendégjáték megbeszélésére és lehet, hogy egy-

uttal megállapodásra fog jutni a heti két előadásból álló állandó sombori idényre nézve is. Hír szerint Sombor város tanácsa melegen pártfogolja ezt a tervet és minden lehető kedvezményt megad a szuboticai szintársulatnak.

A királyi udvar által adott szubvenció után a legközelebbi napokban már meg fogja kapni a szintársulat a kormány által nyujtandó állami subvenciót is. Ennek összegét: 100.000 dinárt a közoktatásügyi minisztérium javaslatára már a pénzügyminisztérium is megszavazta és a segély folyósításának most már nincs semmi akadálya. A két szubvenció felhasználásával a szintársulat május-junius hónapig működhetnek Suboticán. Felmerült már az a terv is, hogy a téli szezon után Palicson rendezzen a társulat előadásokat.

HIREK

— **Mária román királyné utazása.** Beogradból jelentik: Mária román királyné csütörtökön délután négy órakor az udvari vonaton elutazott Beogradból Bukarestbe. Novisadi jelentés szerint a királyné udvari vonata este hat órakor érkezett Novisadra, ahol tiz percig állott. A pályaudvaron megjelentek a hatóságok képviselői és a nőegyletek. Mária királynének *Stefánovics* Zsárkó dr. polgármester felesége virágcsokrot nyujtott át. A királyné udvari vonata este 8 órakor érkezett Suboticára, ahol a hatóságok képviselői jelentek meg a pályaudvaron. Pár percnyi időzés után a királyné vonata folytatta utját.

— **A király születésnapjának megünneplése Suboticán.** A király december 17-iki születés napját Suboticán is méltó keretek között fogják megünnepelni. Vasárnap délelőtt valamennyi felekezet templomaiban ünnepi istentisztelet lesz, amelyen az állami és városi hatóságok fejei, valamint a katonaság kiküldöttei vesznek részt. Délben a katonazenekar a városháza előtt hangversenyezni fog, a hatóságok vezetőinél pedig fogadtatások lesznek.

— **Pavlovics István törvényszéki elnök eskütétele.** Csütörtökön érkezett Szuboticára a királyi ukáz, a mely *Pavlovics* Istvánt előléptéti az V-ik rangfokozatba és kinevezi a szuboticai törvényszék elnökévé. Az uj elnök csütörtökön délelőtt teljes ülésben tette le a hivatalos esküt.

— **A Bánsági Magyar Kultur-Egyesület matinéja.** Becskerekről jelentik: A Bánsági Magyar Kulturegyesületnek december 17-én, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz az ujabb matinéja. Dr. *Borsódi* Lajos Séta az irodalom körül cimmel tart felolvasást. Az irodalom ismertető előadáson *Juhász* Ferencné, *Magyar* Piri, *Engel* Margit, *Nyárai* Rezső és *Juhász* Ferenc fognak recitáló illusztrációkkal közreműködni.

— **Protics Sztoján Zagrebba készül.** Zagrebből jelentik: Protics Sztoján a napokban Zagrebba fog érkezni, hogy ott a horvát blokk tagjaival tárgyalásokat folytasson. Protics igyekezni fog a blokkot rábirni arra, hogy azonnal jöjjön Beogradba.

— **Miniszteri vizsgálóbiztos a sentai főgimnáziumban.** Sentéról jelentik: *Kámgria* Jován közoktatásügyi miniszteri felügyelő e hó 12-én és 13-án szemlét tartott a sentai főgimnáziumban. A miniszteri biztos nagy figyelemmel kisérte a tanitást. A felügyelő a látottak fölött minden tekintetben teljes megelégedését fejezte ki.

— **Kalina cseh követ bucsuja Beogradtól.** Beogradból jelentik: *Kalina* beogradi cseh szlovák követ, aki sulyos betegsége miatt félévi szabadságot kapott, csütörtökön utazott el Beogradból. Elutazásakor a kormány képviselői és az egész diplomáciai kar megjelentek a népszerü követ elbucsuztatására a pályaudvaron.

— **Beteg a belügyminiszter.** Beogradból jelentik: *Timotijevics* Koszta belügyminiszter könnyeben megbetegedett és néhány napig lakásán kénytelen maradni.

— **Jugoszláv-magyar kereskedelmi tárgyalások.** Beogradból jelentik: A Tribuna értesülése szerint a jugoszláv-magyar vasuti egyezmény megkötése után rövidesen a kereskedelmi tárgyalások fölvételére is sor fog kerülni.

— **Lloyd George külföldi politikai körutra megy.** A „Daily Mail" jelentése szerint Lloyd George néhány volt miniszter társával legközelebb négyhetes franciaországi és spanyolországi politikai körutra indul.

— **A becskereki magyar diákok ügye.** Becskerekről jelentik: Az egyik suboticai hirlap azt közli, hogy a közoktatásügyi miniszter a napokban engedélyezte a becskereki magániskolák megnyitását és hogy olyképpen rendelkezett, hogy a magyar magániskolák tanulói az iskolaév végén a becskereki szerb gimnáziumban vizsgázhatnak le. A mint illetékes helyről közlik velünk, ez a hiradás nem felel meg a tényeknek, ilyen értelmü rendeletet nem is adott ki a minisztérium és igy nem is érkezhetett az le Becskerekre. A becskereki magyarnyelvü magániskolák már másfél hónapja működnek, még pedig előzetes miniszteri engedély alapján. A minisztérium ugyanekkor olyképpen rendelkezett, hogy a becskereki magyarnyelvü tanulók Sentán, a német anyanyelvüek pedig Zsombolyán fognak levizsgázni. Ez a valódi tényállás, amit azért kell mostismételten közölni, mert az emlitett suboticai hirlap téves hiradása sok félreértésre és kellemetlenségre adhat alkalmat a szülők és a tanuló ifjak körében.

— **A sentai izraelita nőegylet jótékonycélu teaestélye.** Sentáról jelentik: A sentai izraelita nőegylet december hó 16-án, szombaton este a Royal-szálló termeiben jótékonycélu teaestélyt rendez.

— **A község marhái.** Becskerekről jelentik: Ilics Nikola, Delics Milán és Prica Daniló csőszteleki uj telepesek rendszeresen lopták a Csőszteleki és Rogendorf község tulajdonát képező fákat és nádast és ezáltal körülbelül tizenkétezer dinárt kitevő kárt okoztak. A csendőrség feljelentésére az ügyészség a három tolvaj ellen meginditotta az eljárást.

— **A becskereki munkásság tiltakozása a munkaidő meghosszabbitása ellen.** Becskerekről jelentik: A szocialistapárt a Központi Munkásszövetség helyi szervezetével egyetemben december 17-én, vasárnap délután a Beograd kávéház termében tiltakozó gyülést tart a szociálpolitikai miniszternek a munkaidő meghosszabbitására vonatkozó rendelete ellen. A gyülés szónokai Krisztics Milivoj, Csaplya Kazimi és Kartyé Lénárd lesznek.

— **Az osztrák keresztényszocialisták a halottégetés ellen.** Bécsi jelentés szerint az osztrák nemzetgyülésen a keresztényszocialisták interpellációt intéztek a kormányhoz arra vonatkozólag, hogy miképp lehetséges Bécsben krematórium fölállitása, miután az osztrák törvények tiltják a halotthamvasztást. A bécsi közgyülésen a keresztényszocialisták meg fogják akadályozni a javaslat keresztülvitelét.

— **Megkerült a becskereki áldetektiv.** Becskerekről jelentik: Hirt adtunk már arról, hogy az elmult héten a Becskerek és Vrsac között közlekedő vonaton egy ismeretlen fiatalember magát detektivnek adva ki, négy békésen kártyázó becskereki kereskedőnek elszedte összes pénzét és miután egy csendőr segitségével sorra igazoltatta a megijedt utasokat, gyorsan megugrott. Az áldetektiv az erőszakkal elszedett pénzzel leugrott a robogó vonatról. A csendőrség néhány napig eredmény nélkül kutatott a megszökött szélhámos után. Tegnap aztán Becskereken rendőrkézre került az áldetektiv, a Korona szállodában. Megállapitották, hogy Paulovics Tihamérnak hivják és husz éves szmedereváci magántisztviselő. Átadták az ügyészségnek.

— **A gyermekvédő liga közgyülése.** A gyermekvédő liga suboticai fiókja pénteken délután öt órakor a városháza nagytermében közgyülést tart.

— **Eljegyzés.** Weisz Salamon sütőmester leányát, Macát, Senta, eljegyezte Eisler Rezső, a sentai Goldstein Benő fakereskedő cég hivatalnoka. (Minden külön értesités helyett.)

Menyasszonyi és nyoszolóleány-csokrot nász- és más alkalmi ajándékot legjobban beszerezhet Balog Lina virágüzletében Subotica, Bárány-szálloda mellett. Állandó mükiállitás. Naponta friss olasz virág.

— **Hogyan lehet az ember milliomos?** A Vosszische Zeitung irta meg, hogy mi módon lett milliomos egy találékony német polgár. A német elbujt egy hajón s ingyen jutott ki Amerikába Newyorkban a kiszállás után verekedést rögtönzött, mire elfogták és becsukták. Az amerikai rabok — az ingyen kosztkvártélyon kivül — napi öt centet kapnak. Mire a newyorki biróság elintézte a német ügyét, az öt centek 183 dollárra szaporodtak. Az összeget kiutalták neki s ugyanakkor hazatoloncolták. Persze, ingyen. Hamburgban mihelyt partraszállt, a dollárjait beváltotta nyolccezres árfolyamon, kapott értük másfélmillió márkát, amiből mindenekfölött kiruházkodott. Most nagy lábon él.

— **Magyar pártok jubileuma Csehszlovákiában.** December hetedikén volt kétéves évfordulója annak, hogy a szlovenszkói és ruszinszkói ellenzéki pártok közös bizottsága Ótátrafüreden megalakult. A jubileum alkalmával a csehszlovákiai magyar lapok tanulságos visszaemlékezéseket közölnek. Kezdetben a bizottság működése negativumokban, a cseh kormány szabadságtipró intézkedései ellen való védekezésben merült ki. Később a mozgalom nagyobb lendületet vett. Német és tót pártok is csatlakoztak. Egymásután épültek ki azok a szervek, a melyeknek hivatása, hogy a tiltakozásuknak foganatot szerezzenek. Igy alakult meg a losonci központi iroda, igy született meg a népszövetségi liga, igy bővült ki a parlamenti titkárság. A bizottságot megalkotói pártok fölötti és nem a pártokat helyettesitő szervnek szánták. Tagjai a keresztényszociális párt, a magyar kisgazdapárt, a magyar jogpárt, a szepesi német párt és a ruténföldi magyar pártok. Az ellenzéki pártok közül csak a német szociáldemokrata párt, a tót néppárt és a kommunista párt működnek a bizottságtól külön. A bizottságnak nagy sikere, hogy utóbbi időben ezek a pártok is erősen érzik az együttműködés szükségét és időnként megállapodásokat létesitenek vele.

— **Tolvaj vendég.** Rizsányi Róza 25 éves vrsaci lény kedden Becskerekre utazott bevásárolni. Becskereken Schneider Teréz házmesternénál szállt meg, akitől, mig lakásadónéja távol volt, különböző ruhanemüt lopott el 16.000 korona értékben. A becskereki rendőrség letartóztatta.

— **Előadás az uj lakásrendeletről.** Január hó elsején lép életbe az uj lakásrendelet, amely élénken érdekli a nagyközönség legszélesebb rétegeit. Erről a rendeletről tart ismertető előadást *Kellert* Benő dr. ügyvéd e hó 17-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a suboticai Lloyd nagytermében. Az előadáson minden érdeklődő megjelenhetik.

— **A szuboticai Munkásdalárda hangversenye.** A *Lányi* Ernő zeneszerző vezetése alatt álló jónevü munkásdalárda december 26-án a Bárány-szállóban koncerttel egybekötött zártkörü táncmulatságot rendez. Az előadásnak egyik érdekessége Lányi Ernő tanitványának, a kis 14 éves taletumos *Pokri* Kolának fellépte lesz, aki most áll először a közönség elé. A hangverseny iránt széles körökben nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Demokrata ifjuság szervezete Szuboticán.** Fenti cim alatt tegnapi számunkban megjelent cikkel kapcsolatban a következő levelet kaptuk: Tekintetes Szerkesztőség! A Bácsmegyei Napló legutóbbi számában, amely a »Demokrata Ifjuságí Szervezet« működéséről emlékezett meg, van egy mondat, amely az Or Ju Ná-hoz való viszonyunkról szól. Kérjük annak a megállapitását, hogy a Demokrata Ifjuságí Szervezet legutóbbi kongresszusán nem volt szó az Or Ju Ná-hoz való viszonyunkról, éppen ezért becses lapjuknak hivatkozott része csak téves információn alapulhatott. Kiváló tisztelettel a Suboticai Ifju Demokrata Szervezet akció bizottsága.

— **Jótékonycélu hangverseny Somborban.** A sombori zsidó ifjuságí egyesület szombaton este jótékonycélu müsoros estélyt rendez. Az estélyen ének számokkal vesznek részt Schwartzenberg Ali, Löbl Margit, Bogomiljni Dávid, táncszámokat adnak Fischl Ella, Fischer István, Engel Ilus, Nagy Erzsi, Scheer Dusy, Szegő Rózsi, Weldinger Sanyi. Némaképet mutatnak be: Földváry Leonka és Goldberger Lujza, balettben szerepelnek: Kohn Herta, Grossmann Ilu, Glancz Böszi, Fischer Pali, Schutz Bandi, Kallós Pali, Breuer Rózsi, Seidner Terus, hegedü és zongora triót adnak elő Csavojácz János, dr. Kálmán Imre, Czifrusz János. A zongora kiséreteket *Goldberger* Lujza és *Löbl* Annus látják el. Müsor után tánc, tombola és szépségverseny. Az estély, amelynek tiszta jövedelme a szuboticai szeretetház javára szolgál, fél 9-kor kezdődik.

— **Magyar operaénekesek szuboticai hangversenye.** *Székely* Ilona, *Kálmán* Oszkár, a budapesti Operaház müvészei és *Kósa* György zongoraművész pénteken este tartják meg a suboticai szinházban hangversenyüket, amely iránt a közönség körében óriási érdeklődés nyilvánul meg. Az este nyolc órakor kezdődő hangversenyre a jegyek a Mamuzsics-féle könyvkereskedésben kaphatók elővételben, este pedig a szinházi pénztárnál. A magyar müvészek hangversenyének müsora olyan nivós és változatos, hogy az a legnagyobb müélvezetet fogja nyujtani.

— **Változás a heti müsorban.** A szinház heti müsora a szintársulat több tagjának betegsége miatt változást szenved. Az ujonnan megállapitott müsor szerint péntek délután két órakor ifjusági előadáson a »Hófehérke és a hét törpe« cimü gyermekdarab kerül szinre, este a magyar operaénekesek tartják hangversenyüket a szinházban. Szombaton este Branislav *Nusics* »Svet« (A világ) cimü komédiáját mutatja be a szintársulat A 10. bérletben, vasárnap délután a mérsékelt helyárakkal *Stambul rózsája* kerül szinre, este pedig a katolikus nőegylet rendezi tánccal egybekötött mükedvelő előadását a szinházban. Kedden este kerül először szinre *Knobloch* hires szinjátéka a *Faun* B 11 bérletben.

Értesítjük mélyen tisztelt ügyfeleinket, hogy Subotican a fióképviseletünket a suboticai Gazdasági Egyesület helyiségében helyeztük el s annak vezetésével László Géza urat biztuk meg. *Gazdák Biztosító Szövetkezete, Somlor.*

A jövő héten megjelenik magyar fordításban a legújabb lakásrendelet. Kapható: Jedlinszky könyvkereskedésben.

Uj bankházak Apatinban. A Közgazdasági Bank rt. az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium engedélye alapján Apatinban fiókintézetet nyit, amely működését a községháza földszinti helyiségében folyó h 16-án kezdi meg. A fiókintézet a bankházlet minden ágával foglalkozni fog.

Ez az igazi. Vannak még emberek, akik a Feller-féle »Elsafluid«-ot nem próbálták ki, holott azt a szert 25 év óta az egész világon használják. Aki ennek a szernek jótékony hatását hát- és végtag-bedörzsölésénél, valamint szájbör- és fej ápolására kozmetikum gyanánt egyszer megkisérelte, biztosan azt mondja, hogy »Ez az igazi«. Sokkal jobb, erősebb és kiadósabb, mint a sósborszesz. Megszünteti a náthát, fogfájást, az idegműködést is elősegíti. Három kettős üveg vagy egy speciális üveg csomagolással és portóval együtt 24 dinár; 36 duplaüveg vagy 12 speciális üveg 208 dinár és 5% felár. Levélcím: Fellner Jenő gyógyszerész, Stubica-Donja Centrale 185. Hrvatska.

Értesítés. Az összes borbély- és fodrászmunkások folyó hó 18-án, hétfőn délutáni 3 órakor a Munkás-otthonban jelenjenek meg. *A Vezetőség.*

Mosolygó, pajkos tündérek, boldog jókedvükben tündérországot varázsoltak a kis bolt fehér pultjai közé, csillogó, meseszép csokoládé csudák tornyosulnak és kristályos cukorremekek. A nagy tucán, a sürgő-forgó élet közepette kis fiuk és kis lányok tágranyílt szemmel bámulják a kirakatot és este, amikor az álom elringatja az apró emberkéket, akkor a jótékony tündérek marcipán várban, csokoládé-hegyeken és cukordomboknak kell keresztül enni magukat, reggelre kifáradva ébrednek és amikor a nap kezdi felcsókolni a havas háztetőket, akkor első dolguk, hogy odaálljanak megcsodálni Mayerhoff Ella cukorka- és csokoládé-üzletének a kirakatát.

Hol lehet olcsón és jól étkezni? A Fierst-étteremben. 1600 koronától van abonama.

Értesítés. Dr. Herman Károly rendelése betegek részére Rudics-u. 2. Telefon 754. Rendelés d. e. 8—11, d. u. 2—5-ig. Modernül felszerelt röntgen-laboratórium. Átvilágitások, felvételek, therápia.

Karácsonyi ajándékul eredeti művészi képeket vegyen Balázs Árpádnál, a *Bácsmegyei Napló* illusztrátoránál, Segedinski put 127. Műterem.

TŐZSDE

Novisádi terménytőzsde, december 14. Siefárd irányzat mellett 53 vaggon áru kelt el a mai tőzsdenapon. A jegyzések következők: Buza 400—407.50, tengeri, szárított 275, zab 277.50. Árpa 290, Liszt 0-ás 575, egyéb árban nem volt forgalom.

Beograd, december 14. *Zárlat:* Páris 530, Newyork 74.50, Genf 1415, Milanó 3.70, Prága 2.40, Bécs 0.14, Berlin 1.11, Bukarest 47, Budapest 3.80, Szaloniki 112, Brüsszel 5.16.

Zagreb, december 14. *Zárlat:* Dollár 73.73.50, Berlin 1—1.20, Bécs 0.11.75—0.12.25, Budapest 3.30, Prága 227.50—230.50, Milanó 369—373, Zürich 1415.

Zürich, december 14. *Zárlat:* Berlin 00075 (00050), Holland 211 (212.05), Newyork 527.50 (528), London 24.51 (24.49), Páris 37.50 (37.40), Milanó 2642.50 (263.750), Prága 16.20 (16.35), Budapest 0.22.75 (0.23), **Zagreb 1.55 (1.65)**, Bukarest 3.20 (3.50), Varsó 0.0325 (00.325), Bécs 000.75 000.76 (OOO.75 OOO.76).

Budapest, december 14. *Zárlat:* A devizaközpont jelentése: Szófia 17, Márka 32.50, Lei 73.75, Szokol 72.50, Dinár 26, Lengyel márka 14.

Szombaton este december hó 16-án

Reggel négyig nyitva!

disznótori vacsora

borkostolóval egybekötve

FÜRST ISTVÁN

vendéglős. Kaszinó épület

Dr. Mezey István orvosi rendelőjét megnyitotta. Belgyógyászati rendelés. Férfi és női nemi betegségek modern gyógykezelése. Rendel: d. e. 8—11, és d. u. 3—5-ig. Subotica, Cara Dušana-ul. 6. (Vass Ádámmal szemben.) Telefon: 698.

NYILTTÉR.

Az Első Suboticai Szalámi Gyárat megvettem és azt a mai kornak megfelelő modern gépekkel felszereltem téliszalámigyártásra és 1923 január elején üzembe helyezem.

Veszek minden mennyiségben nehéz sertéshust csigolyázva legmagasabb napi árban.

Segédmmunkások és tanoncok felvétetnek.

Szabados Rezső

az Első Suboticai Szalámigyár tulajdonosa

Devojačka ulica 3.

SPATRÉ

minden mennyiségben hapható.

Menczel és Rittay

Subotica, Agina-ulica 2. szám.

8887

Ajánlunk raktárunkról:

Molino alsónadrágokat I-a munkások számára.

Munkás zefir ingeket sötét és világos szinben.

Fekete klott munkás ingeket.

Fehér férfi ingeket.

Női fehérnemüt.

Női ingeket kézzel himzett.

Mindent a legolcsóbb árakon, legjobb kivitelben és legjobb anyagból.

„ZE-HA" hazai fehérneműverroda

Ilica 19. ZAGREB Ilica 19.

7087

Ha szép

karácsonyi ajándékot

akar adni

vásároljon

Jurics Gerőnél

ifjusági könyveket, levélpapirokat,

karácsonyfa-diszeket

és irodai felszereléseket dus választék, gyári árban.

Cimre kérem ügyelni!

SUBOTICA, VÁROSI KÁVÉHÁZ MELLETT

(Lövy trafik) 8998

A Nagybecskereki Tengerifeldolgozó és Olajgyár R.T.-nál

Velikibecskereken

nagyobb mennyiségü adómentes

BENZIN

kordótételekben is kapható. Rendelések csakis minden hét csütörtökjén

(ünnep esetén a reá következő hétköznapon) effektuáltatnak.

A rendeléssel egyidejüleg a pénzügyi hatóság engedélye is beküldendő.

Sürgönycim: Olajgyár, Velikibecskerek. Telefon 203. és 226.

8917

Tűzifa

LEGOLCSÓBBAN BESZEREZHETŐ HAJÓ ÉS WAGONTÉTELEBEN

Ugyanott 2 jókarban levő teherautó eladó.

GERBER SÖRGYÁR

STARI-BEČEJ

Olcsón eladó egy dunamenti téglagyár

mely áll cirka 30 kat. holdnyi területből, egyszáztizennégyes kamarás körkemence, 1 tabori cserépkemence, egy géperőre berendezett vályog és cserépszitoló telep továbbá egy anyagszállitó hajó és mindezekhez szükséges munkás, lakások szárító felszerek és cirka 1,000.000 drb. készáru

Cim:

LADÁNYI ERVINNÉ, BEZDÁN

8926

Kovácsszén

minősége az OSTRAU-KARWINI szénnek felel meg, állandóan kapható waggontételekben is

Deutsch Károly

fa- és szénnagykereskedőnél PANCSEVO

8975

Danica cipőüzletében leltározás miatt 1-ig a raktáron levő cipőkészlet mélyen **leszállitott áron kiárusittatik**

Kesztler Péter
nád- és kosárárugyár
Apatin.

Kerti butorok, kosarak, gyermekkocsik és nád butorkészletek.

Szállítás az ország minden részébe és a külföldre is.

Vadászok!

Vadászfegyver és vadászlőszer szükségletüket legolcsóbban

BATA V. FIA

Subotica, Aleksandrova u. 7.

vadászfegyver és vadászlőszer nagykereskedésében szerezhetik be.

JANSEN FILS BELGA FEGYVERGYÁR gyártmányainak eladása jótállás mellett.

Nagy raktár Bayard Ogris és Sauer fegyverekben.

ANGOL ÉS NEMET PATRONOK.

Tessék próbavásárlást tenni.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Állatokat preparálunk.

Árjegyzék ingyen.

S. H. S. KIR. LŐPORELADÁS

7904

Zománcozott lemezedényt ajánlunk azonnali szállításra

bármilyen mennyiségben

I-a kor. 130 per kg.

II-a kor. 100 per kg.

BRUCKNER TESTVÉREK

vaskereskedők SENTA.

LJUBICA

CIPŐKRÉM

a legjobb a világon. — Gyártja:

H. SPIRIK,

FABRIK CHEMISCHER PRODUKTE

APATIN 6.

Remscheidi-szerszámok

nagy választékban grafit-tégelyek, vörös- és sárgaréznlemez, sárgaréznhuzat, csapágyfém, minden ötvözetben angol- és forrasztó-ón, valamint egyéb vas-, fém- és műszaki áru. — Kiállitásra készült komplett minta kovácsműhely, (patkoló-, kocsi- és ugrva kovacsberendezéssel), mely uradalmak, vagy nagyobb vállalatok részére különösen alkalmas, kapható

VERMES EDE gyári lerakatánál

Novisad, Željeznička 40., Futoški put 43.

Telefon: 419. 8984

Narancs
Citrom
Füge
Datolya

mindenféle déligyümölcs és fűszeráruk legolcsóbban

HEUDUSCHKA és HERMANN cégnél Suboticán. Telefon 769

6950

Férfi és női öltöny, kabát és costümkelmék rendkivül olcsó árban kiárusittatik dec. 8-tól, dec. 20-ig Strassernál Subotica

Vilsonova u. 46. A volt tanitónőképző átellenében, cukrászüzlet mellett. 7297

Irodai munkákban jártas

levelezőt

ki a német nyelvet tökéletesen birja, keresünk. Német nyelven irott ajánlatokat fizetési igény megjelölésével Stolz Henrik Fiai Novi Sad cimre. 9062

Hangszeripar

Machnitz S. Subotica

Ivana Antunovića ul. Reichl palota mellett.

Az iskolai idényre

felhivom a t. szülők figyelmét elsőrendű külföldi gyártmányu

VONÓ és fuvó hangszerekre

Javitások szakszerüen eszközöltetnek!

5743

ELADÓ egy jókarban levő fűszer-, rövid- és rőfösáru teljes ÜZLETI BERENDEZÉS 8922

kirakattal, jutányos árban

GANTNER ÁDÁMNÁL VEPROVÁCON

Egészséges idei

boszniai dió

kapható nagyban és kicsinyben, a legolcsóbb napi áron

SÁGI ILLÉS

Huspiac, Városi zeneiskola. 9073

BAČKA FABRIKA SPIRITUSA i KVASCA SUBOTICA

Szállit legjobb minőségü

szeszélesztőt

TELEFON 875. 9048

SPITZER J.

SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓ

SUBOTICA

6193 Strosmajerova-u.8

ELADÓ

Kotlina (előbb Sepse) községben ház, melléképületek, hambár, présház stb. tágas belsőségi udvar és három hold kert, ezenfelül 16 és fél láncz szántóföld, 3 hold rét és 2 hold lugasozott szőlő. — Alig használt aratógép, „Alfa Separator" tejfölöző gép stb., stb., — Érdeklődők Dr. PÉCHY KÁROLY dárdai ügyvédhez forduljanak. 8992

Utazói vagy üzletvezetői állást keres

nagyon agilis, kitünő referenciákkal rendelkező 35 éves, 5 nyelvet beszélő, elegáns megjelenésü férfi. Eddig kizárólag vezetői állásban működött. Szives megkeresések „KAUTIÓKÉPES" jeligére a PALLAS HIRDETŐIRODÁBA kéretnek. 9053

Gazdák figyelmébe!

Bazaocsu, konkoly, árpa és tengeridara, ugyszintén korpa állandóan a legolcsóbb napi árban kapható.

Berger Jakab villanymalma

Telefon 328.

9030

Weitzenfeld és Társa

Subotica

Iroda: Városi bérpalota. — Telep: Sentai-put

Táviratcim; KENDERIPAR.

Telefon 190. Alapitva 1902.

PONYVA

ELADÁS ÉS KÖLCSÖNZÉS.

AJÁNL:

Lópokrócokat, tüzoltó és kerti tömlőket, uj lisztes, gabonás, gyapju, toll, komló és szalmazsákokat, madrac és roletta szöveteket jutából és lenből, mindennemü házivásznat.

Zsineg, kötél és hevederek.

Angol- és francia parfümök

pipere cikkek, manikür, hajmosás, ondolálás, fésülés, legjutányosabb áron

„PARFÜMERIA ALICE"

Lifka mozgó mellett.

9031

dec. 14-től dec. 17-ig csütörtöktől vasárnapig

Korzó

I. RÉSZ

LADY HAMILTON

dráma 2 részben, 12 felvonásban. Főszereplők: Liana Haid, Werner Kraus, Conradt Veidt, Bobby Dodd, Reinhold Schünzel.

Apróhirdetések

Telefonon nem adunk hirdetési ügyekben felvilágosítást. Apróhirdetés egy szó 3 K, vastagbetűs és cirusszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 50 K. Apróhirdetéseket felvesz Szabotics'a kiadóhivatal Alexandra-utca, Leibach-ház és Schlanger kirlapárusda a vasuti park mellett. Vidékre valamennyi főelárusítók. Előfizetési díj havonként 30 dinár, negyedévre 90 din. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő. Állástkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik.

dec. 14-től dec. 17-ig csütörtöktől vasárnapig

Lifka

Az elátkozott

dráma 5 felvonásban. Főszereplők: Lóth Ila, Violetta Napierska, Viktor Gehring

LEVELEZÉS

Két 19 éves urileány szórakozás céljából levelezne két 21—22 éves érettségizett úri fiuval. Levelek a kiadóba »Orchidea és Mimoza« jeligére. 9054

Nagyvétkű. Felismertem mindent: helyzetet ismerj, bizonyos legyek: személyes bemutatkozást kérek. Lesznai A. 9056

FOGLALKOZÁS

Érettségizett nőtlen fiatalember, a német nyelvben is jártas, állást keres esetleg vidékre is. Megkeresések »Bármilyen szakma« jelige alatt »Pallas«hirdető-irodába Subotica, Jelašičeva-ul. 3 kéretnek. 8919

Sapkagyárunkba egy tanonc és egy varróleány felvétetik. Kramer Antal és Társa. 8982

Orvosi rendelőbe jobb leányt keresek. Cím a kiadóban. 9022

Intelligens horvát, magyar nevelőnő keresteik két nagyobb leányka mellé. Zongorázni tudók előnyben. Tudakozódni lehet Sár Sándornénál, városháza-épület. 9021

Suche intelligentes älteres deutsches Fräulein zu ein 8 Jährigen Knaben. Adr. in Administration. 9023

Perfekt vendéglői szakácsné azonnal, esetleg elsejére, jó fizetéssel felvétetik. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével. Vojkovics, Visac, vasuti vendéglő küldendők. 9052

Kalász Krém

készíti

FINTÉR FERENC

SZENT JÓZSEF

gyógytár a nagytemplom mellett. 6659

VÉTEL-ELADÁS

Aranyat 60—120 K-ig veszek. Ékszerekért a legtöbbet fizetek. Ékszerekre kölcsönt közvetítek. *Pálfai*, a Lombard zálogház volt becsüse. Ivan Antunović-ulica 4. (Hartmann-palota, volt Novák-ház, vasuti mellett.) 8316

Ruganyos, alig használt Angel-vaságy matraccal eladó. Cím a kiadóban.

Somborban, belvárosban, 8 szobás urilház nagy telekkel és 60 vaggonos magazinnal eladó. Bővebbet a Kultura hirdetési irodában, Sombor, Pariska-u. 8. 8469

Cimbalom eladó. Érdeklődni lehet Halbrolr szállító cégnél, Subotica. 9064

Meldinger-kályha, használt, fehérre zománcozott, eladó. Markovics borbélynál. Rudics-u. 9067

Új hidmérleg, 1500 kg-os, eladó. Cím a kiadóban. 9013

Vizitszoba-bútor, nagy szekrény eladó. Cím a kiadóban. 9026

Velencei tükör eladó. Cím a kiadóhivatalban. 9040

Eladók ritkaszép perzsaszőnyegek, férfi-bunda ilisz-szőrme béléssel, perzsáner női kabát- és komplett felszerelés teítermének gyártásához. »Alfa-Lovak« gyártmány. Usporedna-ul. 4. 9047

Eladó hat lóerős Magyar állami láncos magánjáró cséplőgarnitura kitűnő állapotban. Tereczky gépész Ada. 9076

HULLADÉKERT PÉNZT. Legmagasabb napi árban veszünk vörös, sárgaréz, ólom, horganyt, öntött vashulladékot Megyanszky és Társa vaskereskedők Subotica (a városház épületében. Telefon 360. 6028

KÜLÖNFÉLE

ÓCSKA és hulladékrémeket, vörös és sárgarezet ólmot, horganyt és alumíniumot legmagasabb árban veszünk. Goldner Testvérek jégszekrénygyár Suboticán, Jugovicseva-ulica 20. Telefon 134. szám. 6490

GUMMIBÉLYEGZŐT bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska-ul. 25. Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is felvesz.

Műlábak, műkezek,

egyenestartó fűzők készítő és jótvitő műhelye

Schönbrunn Subotica,

Pašićeva 5. Telefon 275.

Örökbe adnám két éves fiu gyermekemet. Cím a kiadóban. 9035

Menyasszonyi és nyoszolóleány csokrot, nász- és más alkalmi ajándékot legjobban beszerezhet Balog Lina virágüzletében, Subotica, Bárány-szálloda mellett. Állandó műkiállítás. Naponta friss olasz virág. 8751

Lilion-créme egyedüli biztos szer szeplő, májfoltok, mitteesserek ellen. Kapható Illés gyógytárban, postával szemben. 8626

Elveszett özv. Kopunovićné Tera névre szóló arcképes igazolvány, megtaláló adja le a kiadóhivatalban. 9072

Stanlol (ezüst-papír) kapható minden mennyiségben Mayerhof optikusnál, Subotica, Alexandrova-u. 9. 9015

Sajátterméséi bor 18 koronáért kapható. Il., Jurjevska-ul. 22. Ovodával szemben. 8916

Vig Zsigmond Sándor

könyvkereskedő Subotica

KARÁCSONYA

1922.

Ifjuságí iratok

Mesekönyvek

Képeskönyvek

D. 12.—től D. 60.—ig

Szépirodalmi müvek

Regények

Diszmunkák

D. 9.—től D. 150.—ig.

ZENEMÜVEK

Állandó nagy sortiment operettek, dalok, kaplék, albumok, és klasszikus kottákból.

RÓZSAVÖLGYI BÁRD NÁDOR KARÁCSONYI ALBUMA

D. 35.— és D. 40.—

Árjegyzéket küld, postai megrendeléseket beérkezés napján elintéz.

Minden asszony, minden férfi ezt a márkát dicséri

Depot:

Prva Jugoslov. Kemična Fabrika Novisad.

ELADÓ

szanádi határban levő

20 hold földem,

melyben 4 hold prima szőlő, 14 hold szántóvető 2 hold kaszáló és a rajta levő épülettel együtt

90.000 dinárért.

Értekezni lehet

Nagy Ragyogó János

tulajdonosnál SENTA Sziv-utca 1448 szám.

ELADÓK

billiárd asztalokat és az összes billiárd felszerelést, régi billiárdokat becserélek. Hordókat, demgonokat, balonokat — acetylenkészüléket, nagy függő petroleum lámpákat, márványasztalokat és egy jégszekrényt. —

Schmidt János

Feketič. 8795

Eleőrendű pergetett

akácméz

nagyban és kicsinyben kapható

Polacsek Józsefnél

Zmaj Jován ulica 2. Telefon 643.

Schossberger ügyvéd házában. 9027

WEISZ HENRIK

kalap és sapka

kiilönlegességek raktára

Dus választék

Borsalinó kalapokban.

Subotica, Jelašičeva ul. 5. (Kiskápolna mellett)

9044

HAJÓS LAJOS

VILLAMOSSZERELÉSI ANYAGOK ÉS KÉSZÜLÉKEK GYÁRA ÉS RAKTÁRA NOVI-SADON,

KRALJA ALEXANDRA-ULICA 17. SZ.

SÜRGÖNYCIM: „RELAIS" NOVI-SAD.

TELEFON SZÁM 48.

VEZÉRKÉPVISELETEK:

Dr. Siegfried Guggenheimer Nürnberg, mérőműszerek és tachométerek gyára, Hajós és Szántó elektromosgyárrt Budapest villamosszerelési anyagok és készülékek gyára, Koch & Sterzel Dresden transformátorok gyára, Franz Kostorz Gommern szén és fémkefék gyára, Körting & Mathiesen Leipzig forgó váltóáramu árammérők és kandemlámpák gyára, Schott & Genossen Jena, „Stia" árammérők gyára.

GANZ-MOTOR ÉS DINAMÓK BIZOMÁNYI RAKTÁRA

RAKTÁRRÓL SZÁLLIT:

mindenféle szerelési anyagokat és készülékeket, izzólámpákat, csupasz és szigetelt vezetékeket, szigetelő csöveket, valamint tartozékait, porcellán árukat, dynamókat, motorokat, müszereket, számlálókat, magasfeszültségü készülékeket, végül az összes gyengeáramu cikkeket.

Árajánlattal és mintával készséggel szolgál.

SZALON CUKORKA és mindenféle KARÁCSONYI DISZCUKORKÁK legjutányosabb árban

Mayerhof Ellánál Subotica

ALEXANDROVA ULICA — 12. OPTIKUS MELLETT.

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC - Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva (ezelőtt Bácsmegyei Napló) Nyomda és Lapkiadó R. T. háromszögében Subotica.